

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRR – 4100-05-01/2013
P/13/118

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 55 11, F +48 22 444 57 73
krr@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/13/118 – Wykonanie w 2012 r. planów finansowych Agencji Nieruchomości Rolnych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Departament Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Kontrolerzy	1. Andrzej Kojtych, główny specjalista k.p., na podstawie upoważnienia do kontroli nr 83027 z dnia 21 grudnia 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 1–2) 2. Artur Witek, główny specjalista k.p., na podstawie upoważnienia do kontroli nr 83030 z dnia 21 grudnia 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 3–4) 3. Elżbieta Grzeszczyk, specjalista k.p., na podstawie upoważnienia do kontroli nr 83029 z dnia 21 grudnia 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 5–6)
Jednostka kontrolowana	Agencja Nieruchomości Rolnych, ul. W. Dolańskiego 2
Kierownik jednostki kontrolowanej	Leszek Świętochowski, Prezes Agencji Nieruchomości Rolnych (dowód: akta kontroli str. 567)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ wykonanie przez Agencję Nieruchomości Rolnych planów finansowych Agencji i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa za 2012 r.

Agencja Nieruchomości Rolnych (zwana dalej ANR lub Agencją) prawidłowo wykonała plany finansowe.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Ocenę pozytywną uzasadniają pozytywne oceny częściowe badanych obszarów oraz brak stwierdzonych nieprawidłowości w zakresie:

- ustalenia planów finansowych Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa;
- prowadzenia ksiąg rachunkowych;
- prawidłowości i rzetelności rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych;
- wykonania przychodów, dochodów, wpływów oraz kosztów i wydatków Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa;
- realizacji ustawowych zadań, w tym gospodarowaniu Zasobem WRSP i nadzoru nad spółkami strategicznymi;
- realizacji wydatków w układzie zadaniowym;
- działań podejmowanych w ramach nadzoru i kontroli.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ustalenie planów finansowych Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

W planach finansowych Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa na 2012 r. określonych w załączniku Nr 12 do ustawy budżetowej na rok 2012 z dnia 2 marca 2012 r.² zaplanowano odpowiednio: przychody ogółem w wysokości 161.764 tys. zł i 3.350.500 tys. zł, a koszty ogółem w kwotach 160.264 tys. zł i 2.543.530 tys. zł. Dochody i wydatki Agencji zaplanowano w kwocie 161.764 tys. zł. Wpływy z zagospodarowania mienia Zasobu zaplanowano w wysokości 2.454.000 tys. zł, a wydatki w kwocie 2.475.314 tys. zł.

W wyniku zmian planu finansowego Agencji Nieruchomości Rolnych oraz Zasobu WRSP dokonanych przez Prezesa ANR za zgodą Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie nastąpiły zmiany przychodów i kosztów oraz dochodów i wydatków. Dokonane zmiany dotyczyły przesunięć między poszczególnymi pozycjami kosztów i wydatków. Zmiany te wynikały z konieczności odprowadzania wyższych – niż zakładano w czasie opracowywania planów finansowych ANR i ZWRSP – składek na ubezpieczenie społeczne, w związku ze zmianą ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych³, jak i na podstawie analizy wykonania kosztów w trzech kwartałach 2012 r. oraz szacunku kosztów przewidzianych do poniesienia do końca 2012 r.

(dowód: akta kontroli: str. 604–825)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej ustalenia planów finansowych nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli plany finansowe ANR i Zasobu WRSP były ustalone rzetelnie.

2. Księgi rachunkowe

Opis stanu
faktycznego

Agencja Nieruchomości Rolnych posiadała opracowane i zatwierdzone do stosowania procedury kontroli finansowo–księgowej dokumentów. Zatwierdzanie zapisów księgowych odbywało się na bieżąco. Dokumentacja zasad rachunkowości spełniała wymagania określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴ (uor).

W Biurze Prezesa ANR ewidencja finansowo–księgowa prowadzona była w systemie rachunkowości komputerowej.

Zasady ochrony danych, w tym metody zabezpieczenia dostępu do danych oraz systemu ich przetwarzania określone zostały w dokumentacji opisującej przyjęte zasady rachunkowości.

(dowód: akta kontroli: str. 1144–1149)

Badanie przeprowadzono w Biurze Prezesa ANR w zakresie poprawności formalnej dowodów i zapisów księgowych oraz wiarygodności zapisów księgowych pod kątem prawidłowości wartości transakcji, okresu księgowania, ujęcia na kontach syntetycznych i analitycznych oraz w sprawozdaniach budżetowych. Próbę do badania wyznaczono ze zbioru dowodów księgowych będących fakturami lub

² Dz. U. z 2012 r., poz. 273.

³ Dz. U. z 2011 r., Nr 291 poz. 1706.

⁴ Dz. U. z 2013 r., poz. 330.

dokumentami równoważnymi fakturom i stanowiącymi podstawę płatności w 2012 r. oraz odpowiadającymi tym dokumentom zapisom księgowych. W celu wyznaczenia tego zbioru dokonano analizy, przedstawionych do kontroli w formie elektronicznej, wszystkich pozycji operacji księgowych wykazanych w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 r. (wg daty operacji gospodarczej) na wybranych kontach księgowych.

Do kontroli wylosowano 117 dowodów (wraz z odpowiadającymi im zapisami księgowymi) o wartości 3.412,4 tys. zł, stosując statystyczną metodą monetarną (MUS)⁵. Ponadto, badaniu poddano 30 dowodów oraz zapisów księgowych na kwotę 681,8 tys. zł dobranych w sposób celowy. Łączne wydatki objęte badaniem o wartości 4.094,2 tys. zł stanowiły 2,7% wydatków ANR zrealizowanych w 2012 r.

W wyniku przeprowadzonego badania stwierdzono, że dowody spełniały wymogi formalne dotyczące bieżącej kontroli finansowej i merytorycznej, a odpowiadające im zapisy księgowe zostały prawidłowo zaewidencjonowane w systemie finansowo-księgowym.

(dowód: akta kontroli: str. 1144–1153)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wiarygodność ksiąg rachunkowych w odniesieniu do rocznych sprawozdań budżetowych i kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych. Pozytywnie ocenia ich zgodność z zasadami rachunkowości, a także skuteczność funkcjonowania systemu rachunkowości oraz mechanizmów kontroli zarządczej dotyczących operacji finansowych i gospodarczych.

3. Roczne sprawozdania budżetowe oraz kwartalne sprawozdania w zakresie operacji finansowych

3.1. Prawidłowość i rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych

Opis stanu
faktycznego

Badaniem objęto prawidłowość sporządzenia jednostkowych, rocznych sprawozdań budżetowych za rok 2012⁶:

- z wykonania planu dochodów i wydatków agencji wykonawczej (Rb–35),
 - z wykonania określonego w ustawie budżetowej na rok 2012, planu finansowego agencji wykonawczej (Rb–40),
- a także
- sprawozdania finansowe za IV kwartał 2012 r. o stanie:
 - a) należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb–N),
 - b) zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb–Z).

Sprawozdania zostały sporządzone w terminach określonych w rozporządzeniach Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej⁷ i z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁸.

(dowód: akta kontroli str. 1245–1280)

⁵ MUS (ang. Monetary Unit Sampling) – metoda statystyczna uwzględniająca prawdopodobieństwo wyboru proporcjonalnie do wartości transakcji.

⁶ Sprawdzeniu podlegały sprawozdania cząstkowe sporządzone przez Biuro Prezesa ANR dla ANR i Zasobu WRSP.

⁷ Dz. U. Nr 20, poz. 103.

⁸ Dz. U. Nr 43, poz. 247.

Sprawozdania te przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków a także należności i zobowiązań w 2012 r. Zostały sporządzone rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, a kwoty wykazane w sprawozdaniach były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

(dowód: akta kontroli str. 1280–1312)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość i rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych oraz kwartalnych sprawozdań w zakresie operacji finansowych.

3.2. Prawidłowość i rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych w układzie zadaniowym

Opis stanu
faktycznego

Do okresów sprawozdawczych roku 2012 miały zastosowanie przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym⁹.

Stwierdzono, że kwoty wydatków wykazane w rocznych sprawozdaniach z wykonania planu finansowego agencji wykonawczej w układzie zadaniowym (Rb-BZ2) ANR i Zasobu WRSP były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej. Sprawozdanie zostało sporządzone w terminie określonym w powyższym rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 1120–1122, 1515)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prawidłowość i rzetelność rocznych sprawozdań budżetowych w układzie zadaniowym.

4. Wykonanie przychodów i dochodów/wpływów Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa¹⁰

4.1. Przychody i dochody Agencji Nieruchomości Rolnych

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w 2012 r. przychody Agencji wyniosły 143.411,0 tys. zł i były niższe o 11,3% (tj. o 18.353,0 tys. zł) od zaplanowanych oraz niższe o 6,0% (tj. o 9.233,0 tys. zł) od wykonanych w 2011 r.

Środki finansowe pobrane z Zasobu WRSP na pokrycie kosztów funkcjonowania Agencji wyniosły 154.764,0 tys. zł i były zgodne z planowanymi w ustawie budżetowej. Pozostałe przychody wyniosły minus 11.353,0 tys. zł, podczas gdy zaplanowane zostały w wysokości 7.000 tys. zł. Ujemny wynik realizacji tej pozycji planu finansowego Agencji był przede wszystkim rezultatem naliczonej rezerwy na odprawy emerytalne dla pracowników jednostek gospodarczych Zasobu (jgZ) przejmowanych do pracy w Agencji w trybie art. 23 Kodeksu Pracy.

⁹ Dz. U. Nr 298, poz. 1766.

¹⁰ Według sprawozdań Rb-40 ANR i ZWRSP z 12 marca 2013 r.

Inne przychody w tej pozycji planu wyniosły 6.806,9 tys. zł i dotyczyły przede wszystkim odsetek od środków zgromadzonych na rachunkach bankowych Agencji (5.470,2 tys. zł).

Dochody Agencji w 2012 r. wyniosły 161.901,9 tys. zł i były niższe od wielkości planowanej (w kwocie 161.764 tys. zł) o 0,1%, tj. o 137,9 tys. zł.

(dowód: akta kontroli: str. 1320–1321, 1323, 1454–1455)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

4.2. Przychody Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

Zrealizowane w 2012 r. przychody ogółem Zasobu WRSP wyniosły 3.935.897,9 tys. zł¹¹ i były wyższe o 17,5% (tj. o 585.397,9 tys. zł) od wielkości planowanej oraz wyższe od wykonanych w 2011 r. o 8,8% (tj. o 319.629,9 tys. zł).

Przychody ze sprzedaży mienia Zasobu WRSP wyniosły łącznie 2.820.492,6 tys. zł i były wyższe o 4,7% (tj. o 127.492,6 tys. zł) od zaplanowanych w wysokości 2.693.200 tys. zł.

Przychody z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu WRSP wyniosły 493.731,5 tys. zł i były wyższe o 40,1% (tj. o 141.231,5 tys. zł) od wielkości planowanej. Powodem przekroczenia planu przychodów z ww. tytułu były wyższe od zakładanych przychody z dzierżawy mienia Zasobu, wynikające z wyższej niż założono ceny pszenicy stanowiącej podstawę ustalania należności za dzierżawę mienia Zasobu w pierwszym półroczu 2012 r.¹²

Inne przychody z gospodarowania mieniem Zasobu WRSP (obejmujące przede wszystkim pozostałe przychody operacyjne oraz dopłaty obszarowe do gruntów rolnych w jgZ) wyniosły 126.704,6 tys. zł i były wyższe o 5,6% (tj. o 6.704,6 tys. zł) od wielkości planowanej.

Przychody finansowe (w tym z tytułu odsetek) wyniosły łącznie 462.070,2 tys. zł i były wyższe o 198,1% (tj. o 307.070,2 tys. zł) od wielkości planowanej. Powodem wzrostu przychodów były przede wszystkim wyższe o 886,7% (tj. o 221.675,1 tys. zł) niż planowano inne przychody finansowe, jak również przychody z tytułu odsetek o 68,3% (o 85.395,1 tys. zł). Przyczyną wzrostu pozostałych przychodów finansowych było przeszacowanie należności ze sprzedaży mienia Zasobu do aktualnej wartości wyrażonej w jednostkach naturalnych, wynikających ze wzrostu cen pszenicy w I półroczu 2012 r. w porównaniu z II półroczem 2011 r. – przeszacowanie wyniosło 226.120,9 tys. zł.

Pozostałe przychody wyniosły 32.899,0 tys. zł i były wyższe o 9,7% (tj. o 2.899,0 tys. zł) od wielkości planowanej. Spowodowane było to wyższymi od planowanych przychodami z tytułu z działalności produkcyjnej i mieszkaniowej uzyskiwanych przez jgZ oraz wyższymi od planowanych przychodami z najmu pomieszczeń biurowych.

(dowód: akta kontroli: str. 1314, 1322, 1456)

¹¹ Różnice w stosunku do kwot podanych w sprawozdaniu Rb–40 wynikają z zaokrągleń.

¹² W założeniach do budowy planu finansowego na 2012 r. Agencja przyjęła, że ogłaszana przez Główny Urząd Statystyczny na podstawie art. 39a ust. 7 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa średnia krajowa cena skupu pszenicy w 2012 r. wyniesie 65,00 zł za decytonę, natomiast w pierwszym półroczu 2012 r. wyniosła 85,06 zł za decytonę.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

4.3. Wpływy Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa – kierunki rozdyponowania środków Zasobu

Opis stanu faktycznego

Wpływy z gospodarowania mieniem Zasobu WRSP w 2012 r. wyniosły 2.573.784,6 tys. zł i były wyższe o 4,9% (tj. o 119.784,6 tys. zł) od wielkości planowanej.

Wpływy ze sprzedaży mienia Zasobu WRSP wyniosły 2.023.761,7 tys. zł i były niższe od planowanych o 4,0% (tj. o 85.238,3 tys. zł).

Wpływy z odpłatnego korzystania z mienia Zasobu były wyższe o 47,1% (tj. o 155.290,7 tys. zł) od wielkości planowanej i wyniosły 485.290,7 tys. zł. Było to spowodowane przede wszystkim wyższą niż zakładano ceną skupu pszenicy zastosowaną do naliczenia czynszu dzierżawnego płatnego w 2012 r.

Inne wpływy z działalności w zakresie gospodarowania i rozporządzania mieniem Zasobu WRSP (w tym odsetki od środków na rachunkach bankowych) wyniosły 64.732,2 tys. zł i były wyższe o 331,5% (tj. o 49.732,2 tys. zł) od zaplanowanych. Przekroczenie tych wpływów było spowodowane wyższymi od zakładanych wpływami z tytułu odszkodowań oraz przypadłych wadiów. Wyższe były również wpływy z tytułu odzyskanych od dzierżawców i najemców odsetek ustawowych, w związku z niedotrzymaniem terminów spłat. Ponadto wyższe od zakładanych o 484,3% (o 24.215,3 tys. zł) były wpływy z tytułu odsetek od środków na rachunkach bankowych i lokat terminowych.

(dowód: akta kontroli: str. 1317, 1322, 1457)

Ustalono nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

4.4. Należności Agencji i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Opis stanu faktycznego

Stan należności netto ogółem Agencji i Zasobu WRSP na koniec 2012 r., według sprawozdań Rb-35, wyniósł 4.106.881,8 tys. zł i był wyższy o 44,4% (tj. o 1.262.129,1 tys. zł) od stanu należności na początek roku¹³. Należności netto Zasobu WRSP stanowiły 99,9% ww. należności.

(dowód: akta kontroli: str. 1272, 1275)

Należności bieżące Zasobu WRSP z tytułu umów dzierżawy i sprzedaży, których termin płatności zapadał w 2012 r. wynosiły 2.371.611 tys. zł. Na podstawie art. 700 k.c. obniżono płatności z tytułu czynszu dzierżawnego o kwotę 1.972 tys. zł, o ok. 0,1% należności ogółem. Dzierżawcy i nabywcy nieruchomości zobowiązani byli do uregulowania należności w kwocie 2.369.639 tys. zł, z tego w terminie spłacono kwotę 2.302.585 tys. zł (97,2%). Odroczone została płatność należności

¹³ Odpisy aktualizujące należności ogółem Agencji i Zasobu WRSP na koniec 2012 r. wyniosły 1.473,7 tys. zł i były wyższe o 2,6% (tj. o 37.379,5 tys. zł) od stanu należności na początek roku.

w kwocie 22.987 tys. zł (ok. 1%), rozłożono do spłaty w ratach należności na kwotę 932 tys. zł oraz umorzono 2.015 tys. zł (ok. 0,1%). Ogółem kontrahenci Agencji nie uregulowali w terminie 41.120 tys. zł, co stanowiło 1,7% wymagalnych należności bieżących. W porównaniu do 2011 r., w którym nieuregulowane należności wyniosły 54.005 tys. zł, w 2012 r. należności te zmniejszyły się o 24%.

W 2012 r. wskaźnik spłacalności należności bieżących – z tytułu czynszu dzierżawnego, sprzedaży nieruchomości oraz ruchomych środków trwałych i majątku obrotowego – wyniósł ogółem 97,2% i w porównaniu z 2011 r. był wyższy o 0,9 punktu procentowego.

(dowód: akta kontroli: str. 463–464, 478–483)

Należności zaległe – z umów obowiązujących, rozwiązanych oraz wypowiedzianych – których termin płatności przypadał w okresach poprzednich wyniosły 1.138.028 tys. zł (w 2011 r. – 1.046.583 tys. zł), z tego na podstawie art. 700 k.c. obniżono należności z tytułu czynszu dzierżawnego w kwocie 725 tys. zł (0,06%) (w 2011 r. – 520 tys. zł). Dzierżawcy i nabywcy nieruchomości zobowiązani byli do uregulowania kwoty 1.137.303 tys. zł należności zaległych. W okresie sprawozdawczym spłacono – 107.776 tys. zł (9,5%) (w 2011 r. – 67.560 tys. zł), odroczone spłatę – 399 tys. zł (0,04%), a na raty rozłożono – 9.601 tys. zł (0,8%). W 2012 r. podjęto decyzję o umorzeniu należności nieściągalnych (stanowiących 0,5% zaległości) w wysokości 5.076 tys. zł (w 2011 r. – 6.845 tys. zł). Ogółem dłużnicy Agencji nie uregulowali zaległych należności w wysokości 1.014.451 tys. zł, co stanowiło 89,2% zaległości z okresów poprzednich (w 2011 r. nieuregulowane należności wyniosły 967.017 tys. zł, co stanowiło 92,5% zaległości z okresów poprzednich). Dyrektor Zespołu Finansowego wyjaśnił, że „(...) Główną przyczyną niskiej skuteczności spłacalności należności zaległych jest proces „starzenia się” należności, czego skutkiem jest znaczny przyrost odsetek ustawowych. Znaczna część należności Agencji jest dochodzona przed sądami, w postępowaniach egzekucyjnych prowadzonych przez komorników oraz spłacana przez likwidatorów i syndyków masy upadłości. Skuteczność tych działań jest jednak mniejsza niż przyrost należności związany z naliczaniem odsetek za zwłokę.”

Wskaźnik windykacji należności zaległych 2012 r. – z tytułu czynszu dzierżawnego, sprzedaży nieruchomości oraz ruchomych środków trwałych i majątku obrotowego – wyniósł ogółem 8,9% i w porównaniu do 2011 r. był wyższy o 2,4 p.p. Wskaźnik windykacji zaległości z tytułu czynszu dzierżawnego uległ wzrostowi o 3,9 p.p., z tytułu sprzedaży nieruchomości o 5,0 p.p. natomiast z tytułu sprzedaży ruchomych środków trwałych i majątku obrotowego zmniejszył się o 0,1 p.p.

(dowód: akta kontroli: str. 476–481, 484–491)

Agencja Nieruchomości Rolnych podejmowała działania mające na celu wyegzekwowanie tych należności; między innymi przez wzywanie dłużników do zapłaty, skierowanie spraw do postępowania sądowego i komorniczego.

(dowód: akta kontroli: str. 476–477, 486–491)

W 2012 r. Agencja umorzyła należności Zasobu w kwocie 7.689 tys. zł, tj. o 23% mniej niż w 2011 r. Z tytułu dzierżawy i sprzedaży mienia Zasobu umorzono 7.091 tys. zł, w tym bieżące należności w kwocie 2.015 tys. zł i zaległe w wysokości 5.076 tys. zł oraz z tytułu bezumownego użytkowania – 480 tys. zł i użytkowania wieczystego – 118 tys. zł.

Odroczono spłatę należności z tytułu dzierżawy i sprzedaży mienia Zasobu w kwocie 23.386 tys. zł, w tym bieżących należności 22.987 tys. zł i zaległych 399 tys. zł.

W 2012 r. złożono do Prezesa Agencji 5 wniosków o umorzenie nieściągalnych należności w kwotach powyżej 100 tys. zł na łączną kwotę 6.383,6 tys. zł. W stosunku do 4 wniosków Prezes Agencji wystąpił o zgodę do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi na wydanie pełnomocnictwa do umorzenia należności powyżej 100 tys. zł¹⁴. Do dnia 31 grudnia 2012 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyraził zgodę na umorzenie należności wobec 2 podmiotów na kwotę 1.628,6 tys. zł.

Kontroli poddano dokumentację dotyczącą umorzenia należności w 2012 r. wobec 3 podmiotów. Umorzenia tych należności były zgodne z § 2 ust. 1 pkt 2, 3 i 5 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie szczegółowych przesłanek odroczenia, rozłożenia na raty lub umorzenia należności Agencji Nieruchomości Rolnych oraz trybu postępowania w tych sprawach.

(dowód: akta kontroli: str. 464, 473–474, 475, 478–564)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

5. Wykonanie kosztów i wydatków Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa¹⁵

5.1. Koszty i wydatki Agencji Nieruchomości Rolnych

Opis stanu
faktycznego

Koszty Agencji ogółem wyniosły 150.414,4 tys. zł i były niższe od wielkości planowanej o 6,1% (tj. o 9.849,6 tys. zł). Niższe od planowanych były wszystkie pozycje kosztów Agencji. W porównaniu z 2011 r. koszty poniesione przez ANR w 2012 r. były wyższe o 0,4% (tj. o 554,4 tys. zł).

Koszty wynagrodzeń wyniosły 96.997,3 tys. zł i były niższe o 0,5% od planowanych, w tym wynagrodzenia osobowe wyniosły 96.375,5 tys. zł (o 0,4% niższe od planowanych) oraz wynagrodzenia pozostałe wyniosły 621,8 tys. zł (o 17,1% niższe od planowanych).

Koszty amortyzacji wyniosły 4.365,3 tys. zł i były niższe o 12,7% (tj. o 634,7 tys. zł) od planowanych. Niższe koszty z tego tytułu wynikały przede wszystkim z niższej wartości majątku podlegającego amortyzacji.

Niższe od planowanych były także pozostałe koszty Agencji, w tym:

- koszty materiałów i energii, które wyniosły 4.407,3 tys. zł i były niższe o 17,6% (tj. o 942,7 tys. zł) od planowanych;
- koszty remontów, które wyniosły 1.380,3 tys. zł i były niższe o 37,3% (tj. o 819,7 tys. zł) od planowanych;

¹⁴ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 listopada 2009 r. w sprawie szczegółowych przesłanek odroczenia, rozłożenia na raty lub umorzenia należności Agencji Nieruchomości Rolnych oraz trybu postępowania w tych sprawach (Dz. U. Nr 210, poz. 1619 ze zm.)

¹⁵ Według sprawozdań Rb–40 ANR i ZWRSP z 12 marca 2013 r.

- na pozostałe usługi obce poniesiono koszty w kwocie 11.897,6 tys. zł, która była niższa o 24,9% (tj. o 3.952,4 tys. zł) od zaplanowanej;
- podatki i opłaty, które wyniosły 4.491,0 tys. zł i były 7,4% (tj. o 359,0 tys. zł) niższe od planowanych;
- koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń (plan 26.650 tys. zł) wyniosły w 2012 r. 24.455,8 tys. zł i były o 8,2% (tj. o 2.194,2 tys. zł) niższe niż zaplanowano, z tego:
 - składki na ubezpieczenia społeczne wyniosły 14.371,7 tys. zł i były one niższe od wielkości planowanych o 4,2% (o 628,3 tys. zł).
 - składki na Fundusz Pracy (wyniosły 1.737,4 tys. zł i były niższe od wielkości planowanych o 19,2% (o 412,6 tys. zł). Niższe koszty składek na Fundusz Pracy wynikały przede wszystkim z osiągnięcia przez część pracowników wieku, po przekroczeniu którego pracodawca nie odprowadza od ich wynagrodzeń składek na Fundusz Pracy;
- pozostałe koszty funkcjonowania (ubezpieczenia, odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, podróże służbowe oraz inne koszty) wyniosły 2.419,8 tys. zł i były niższe o 16,6% (tj. o 480,2 tys. zł) od wielkości planowanej.

Niższe niż planowane wykonanie kosztów było spowodowane między innymi: niższymi od zakładanych kosztami zużycia energii, paliwa oraz mniejszym zużyciem materiałów biurowych i eksploatacyjnych, niższych od przewidywanych w kosztorysach, kosztów wykonania remontów budynków oddziałów terenowych przez firmy wyłonione w przetargach publicznych, niższych kosztów poniesionych na usługi informatyczne, usługi pocztowe i łączności, kosztów najmu pomieszczeń biurowych oraz kosztów związanych z reprezentacją, podróżami służbowymi i ubezpieczeniem majątkowym.

Nakłady poniesione na wydatki majątkowe wyniosły 3.464,5 tys. zł i były niższe od wielkości planowanej o 46,7% (tj. o 3.035,5 tys. zł). Było to spowodowane między innymi rezygnacją z przebudowy w 2012 r. Zintegrowanego Systemu Informatycznego oraz z zakupu nowych samochodów. Ponadto niższe były wydatki związane z wyposażeniem biur w meble i sprzęt biurowy a także sprzęt komputerowy¹⁶.

Największy udział w kosztach ogółem ANR miały wynagrodzenia, tj. 64,5% (w 2011 r. 65,3%). Koszty ubezpieczeń społecznych i innych świadczeń stanowiły 16,3% kosztów ogółem, a usługi obce 8,8%.

W 2012 r. Agencja osiągnęła ujemny wynik finansowy (brutto) w wysokości 7.003,4 tys. zł, zamiast planowanego zysku w wysokości 1.500,0 tys. zł.

W myśl art. 22 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, Agencja Nieruchomości Rolnych, jako agencja wykonawcza¹⁷, jest obowiązana do odprowadzenia nadwyżki środków uzyskanych w ramach własnej gospodarki finansowej do budżetu państwa. Według danych przedstawionych w Rb–40 Agencja za 2012 r. uzyskała nadwyżkę w wysokości 120.606,3 tys. zł¹⁸, tj. w kwocie o 51,6% wyższej niż ujęto w planie (79.573 tys. zł).

¹⁶ Kontroli poddano wydatki majątkowe na kwotę 591,0 tys. zł zrealizowane przez Biuro Prezesa ANR na zakup licencji na użytkowanie oprogramowania, w tym m.in. typu „system informacji prawnej”.

¹⁷ Z dniem 1 stycznia 2012 r. Agencja Nieruchomości Rolnych, zgodnie z art. 92 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1241 ze zm.), stała się agencją wykonawczą.

¹⁸ Nadwyżka została ustalona zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 15 października 2012 r. w sprawie sposobu ustalania nadwyżki środków finansowych Agencji Nieruchomości Rolnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1156) i zostanie przekazana do budżetu państwa w 2013 r.

Wydatki ANR w 2012 r. wyniosły 151.276,1 tys. zł i były niższe od zaplanowanych (w kwocie 161.764 tys. zł) o 6,5%, tj. o 10.487,9 tys. zł. Wydatki na funkcjonowanie Agencji stanowiły 97,4% wielkości planowanej.

(dowód: akta kontroli: str. 1320–1321, 1323, 1454–1455)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

5.2. Koszty Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

Koszty ogółem Zasobu WRSP wyniosły 2.760.188,7 tys. zł i były wyższe o 8,5% (tj. o 216.658,7 tys. zł) od wielkości planowanej, w związku z wyższymi kosztami przekazów zewnętrznych (do budżetu państwa).

Przekazy zewnętrzne wyniosły 1.982.581,2 tys. zł i były wyższe o 18,0% (tj. o 302.095,2 tys. zł) od planowanych. Zasadniczym tego powodem była wyższa o 20,4% (tj. o 311.657,5 tys. zł) od planowanej kwota nadwyżki wpływów nad wydatkami, która podlega przekazaniu do budżetu państwa. Na wysokość nadwyżki miały głównie wpływ niższe o 33,4% wydatki w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu. W 2012 r. koszt z tego tytułu wyniósł 1.841.543,5 tys. zł.

Z kwoty przekazów zewnętrznych, 111.260,9 tys. zł stanowiła kwota rocznego zobowiązania wobec Funduszu Rekompensacyjnego za 2012 r. i była o 8,0% (tj. o 9.639,1 tys. zł) niższa niż przyjęta w planie.

Ponadto, z tytułu rozliczenia wykupu obligacji wyemitowanych przez Ministra Finansów w celu zwiększenia funduszy własnych i rezerw BGŻ, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 stycznia 2012 r. w sprawie wysokości zobowiązania Agencji Nieruchomości Rolnych wobec budżetu państwa¹⁹ oraz ustawą z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa²⁰ (art. 20a ust. 6a i 6c) w ramach przekazów zewnętrznych poniesiono koszty w wysokości 29.776,8 tys. zł, tj. 100,3% planowanej kwoty.

Przekazy środków na koszty funkcjonowania Agencji wyniosły 154.764,0 tys. zł i były zgodne z wielkością planowaną.

Z tytułu gospodarowania mieniem Zasobu WRSP koszty wyniosły 622.843,5 tys. zł i były niższe o 12,1% (tj. o 85.436,5 tys. zł) od wielkości planowanej. Niższe od wielkości planowanych były wszystkie pozycje kosztów gospodarowania mieniem Zasobu.

Koszt amortyzacji mienia Zasobu WRSP wyniósł 90.227,7 tys. zł i był niższy o 11,5% (tj. o 11.772,3 tys. zł) od wielkości planowanej. Powodem zmniejszenia kosztów amortyzacji było większe od zakładanego rozdysponowanie nieruchomości zabudowanych, przez co zmniejszyła się wartość majątku Zasobu podlegająca amortyzacji.

Na materiały i energię zostały poniesione koszty w wysokości 19.173,9 tys. zł – niższe o 11,4% (tj. o 2.476,1 tys. zł) od zaplanowanych. Koszty zużycia materiałów i energii poniesiono przede wszystkim w jgZ i w 2012 r. stanowiły 93,1% kosztów z tego tytułu. Niższe od planowanego wykonanie tej pozycji kosztów było spowodowane – oprócz zmniejszonego zużycia energii elektrycznej, wody oraz

¹⁹ Dz. U. z 2012 r., poz. 133.

²⁰ Dz. U. z 2012 r., poz. 1187.

materiałów potrzebnych do bieżącego funkcjonowania (materiały biurowe, gospodarcze) – także niższymi kosztami środków ochrony roślin w jgZ, wykorzystywanych w działalności produkcyjnej.

Koszty usług obcych wyniosły 87.542,5 tys. zł i były niższe o 33,2% (tj. o 43.457,5 tys. zł) od planowanych. Wynikało to z długotrwałych procedur wyłaniania wykonawców oraz przesunięcia terminów realizacji umów na usługi w zakresie robót geodezyjnych, wycen majątkowych oraz rozbiórki i utylizacji nieprzydatnych składników mienia Zasobu. W procedurze przetargowej uzyskano także niższe od zakładanych ceny na wykonanie robót z tego zakresu.

Koszty wynagrodzeń (wraz z pochodnymi) wyniosły 82.452,5 tys. zł i były niższe o 2,6% (tj. o 2.177,5 tys. zł) od zaplanowanych. Niższe o 7,8% od planowanych były koszty składek na ubezpieczenie społeczne, które wyniosły 10.917,9 tys. zł. Niższe o 28,3% od planowanych były także koszty składek na Fundusz Pracy, które wyniosły 1.162,0 tys. zł. Koszty innych świadczeń na rzecz pracowników wyniosły 1.951,7 tys. zł i były niższe o 10,1% od planowanych.

Koszt bezzwrotnej pomocy finansowej dla jednostek sektora finansów publicznych wyniósł 42.565,1 tys. zł i był niższy o 14,9% (tj. o 7.434,9 tys. zł) od wielkości planowanej. Koszt bezzwrotnej pomocy finansowej dla pozostałych jednostek spoza sektora finansów publicznych wyniósł 6.465,6 tys. zł i był niższy o 35,3% (tj. o 3.534,4 tys. zł) od wielkości planowanej. Koszty te wynikały z umów zawartych z gminami i spółdzielniami mieszkaniowymi o udzielenie bezzwrotnej pomocy finansowej. Powodem mniejszej niż zakładano realizacji planu były terminy wydatkowania środków, które następowały po realizacji przez gminy i spółdzielnie mieszkaniowe kolejnych etapów inwestycji i przedłożenia dokumentów (faktur) przez beneficjentów. Opóźnienia realizacji prac beneficjentów wynikały z długotrwałych procedur związanych z wyłanianiem przez gminy wykonawców w trybie zamówień publicznych lub brakiem środków własnych na realizację planowanych inwestycji.

Pozostałe koszty rodzajowe wyniosły 9.287,5 tys. zł i były niższe o 33,7% (tj. o 4.712,5 tys. zł) od zaplanowanych, co wynikało z niższych niż zakładano kosztów ubezpieczeń majątkowych oraz kosztów utrzymania zasobów mieszkaniowych.

Pozostałe koszty operacyjne (w tym koszty z tytułu odpisów aktualizujących przeterminowane należności główne) wyniosły 124.892,9 tys. zł i były niższe o 0,1% (tj. o 107,1 tys. zł) od kosztów planowanych.

Koszty podatków i opłat wyniosły 56.387,7 tys. zł i były niższe o 13,2% (tj. o 8.612,3 tys. zł) od zaplanowanych. Niższe wykonanie tej pozycji planu było spowodowane niższym kosztem opłat sądowych i planistycznych. Poniesiono również niższe koszty z tytułu podatku rolnego i od nieruchomości.

Koszty finansowe wyniosły 103.848,1 tys. zł i były niższe o 1,1% (tj. o 1.151,9 tys. zł) od wielkości planowanej.

Wynik finansowy, ustalony w planie Zasobu WRSP po zmianach w wysokości 806.970 tys. zł, został osiągnięty w kwocie 1.175.709,2 tys. zł, tj. był o 45,7% wyższy od zakładanego. Było to spowodowane przede wszystkim wyższymi przychodami finansowymi oraz przychodami z tytułu odpłatnego gospodarowania mieniem Zasobu WRSP, które były wyższe odpowiednio o 198,1% (tj. o 307.070,2 tys. zł) i o 40,1% (tj. o 141.231,5 tys. zł) od wielkości planowanych.

W 2012 r. Agencja nie udzielała nowych gwarancji i poręczeń. Plan na 2012 r. zakładał limit gwarancji i poręczeń kredytowych w wysokości 10.000 tys. zł.

Wydatki majątkowe (zakup gruntów w ramach pierwokupu i wykupu) wyniosły 15.725,6 tys. zł i były niższe o 21,4% (o 4.274,4 tys. zł) od wydatków na ten cel określonych w planie finansowym (plan 20.000 tys. zł). Niższe niż zakładano wykonanie tej pozycji planu wynikało z faktu, że charakter przeważającej części nieruchomości w obrocie monitorowanym przez Agencję w 2012 roku (małe obszarowo, faktycznie o funkcji nierolnej) powodował, że nie nadawały się one na powiększanie gospodarstw rodzinnych i w związku z tym nie były nabywane.

(dowód: akta kontroli: str. 1314–1317, 1322, 1456)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

Opis stanu
faktycznego

5.3. Wydatki Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa – kierunki rozdysponowania środków Zasobu (układ kasowy)

Wydatki Zasobu WRSP ogółem wyniosły 2.437.956,9 tys. zł i były niższe o 1,5% (tj. o 37.357,1 tys. zł) od wielkości planowanej. Wyższe od planowanych były przekazy zewnętrzne, niższe zaś wydatki w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu. W porównaniu do 2011 r. wydatki ogółem były niższe o 25,7% (tj. o 842.642,1 tys. zł).

Wydatki z tytułu przekazów zewnętrznych wyniosły 1.915.083,8 tys. zł i były wyższe o 8,4% (tj. o 147.833,8 tys. zł) od wielkości planowanej.

W 2012 r. wpłaty ANR do budżetu państwa wyniosły 1.717.598,3 tys. zł i były o 8,3% wyższe od planowanych, w tym:

- wpłata za rok poprzedni (za rok 2011) wyniosła 224.971,5 tys. zł i stanowiła różnicę między wysokością zobowiązania wobec budżetu ustaloną za 2011 r. (1.724.971 tys. zł), a kwotą odprowadzonych za ten rok w formie zaliczek (1.500.000 tys. zł). Wpłata ta była o 140,4% wyższa od planowanej,
- zaliczki za rok bieżący (za rok 2012) w wysokości, zgodnej z załączonym do planu finansowego Zasobu WRSP harmonogramem, przekazano w kwocie 1.462.850,0 tys. zł,
- wpłata do budżetu państwa z tytułu rozliczenia wykupu obligacji wyemitowanych przez Ministra Finansów w celu zwiększenia funduszy własnych i rezerw BGŻ wyniosła 29.776,8 tys. zł i była zgodna z planem.

Agencja Nieruchomości Rolnych – zgodnie z art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej²¹ – odprowadziła do Funduszu Rekompensacyjnego kwotę 197.485,5 tys. zł (109,0% wielkości planowanych), w tym kwartalne zaliczki²² w łącznej kwocie 181.100,0 tys. zł (100% planu) oraz kwotę 16.385,5 tys. zł stanowiącą różnicą między zobowiązaniem²³ wobec

²¹ Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1418 ze zm.

²² Za IV kwartał 2011 r. oraz I, II i III kwartał 2012 r.

²³ Na podstawie art. 16 ust. 4 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej Polskiej. Roczne zobowiązanie Agencji Nieruchomości Rolnych wobec Funduszu Rekompensacyjnego jest obliczane jako iloczyn 10% powierzchni gruntów sprzedanych w przetargach w danym roku obrotowym i średniej ceny sprzedaży jednego hektara gruntu Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa z jego częściami składowymi, uzyskanej w przetargach w danym roku obrotowym.

Funduszu Rekompensacyjnego za 2011 r., wykazanym w zatwierdzonym przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi sprawozdaniu finansowym Zasobu WRSP za 2011 r. (120.035,5 tys. zł), a kwotą zaliczek odprowadzonych do Funduszu za 2010 r. (103.650 tys. zł).

Pobrane z Zasobu WRSP środki przekazywane na pokrycie kosztów funkcjonowania Agencji wyniosły 154.559,0 tys. zł i stanowiły 99,9% wielkości planowanej (w wysokości 154.764 tys. zł).

Wydatki w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu WRSP wyniosły łącznie 368.314,1 tys. zł i były niższe o 33,4% (tj. o 184.985,9 tys. zł) od wielkości planowanej. Niższe od planowanych były wszystkie pozycje wydatków w zakresie gospodarowania mieniem Zasobu.

Wydatki na inwestycje i remonty wyniosły 51.778,8 tys. zł i były niższe o 64,3% (tj. o 93.221,2 tys. zł) od wielkości planowanej. W ramach tych wydatków niższe o 71,7% od wielkości ujętych w planie (o 89.566,2 tys. zł) były wydatki na inwestycje i remonty dotyczące mienia Zasobu, które wyniosły 35.433,8 tys. zł (zaplanowano 125.000 tys. zł). Było to spowodowane głównie niższymi od zakładanych wydatkami związanymi ze zwrotem nakładów dotychczasowym dzierżawcom. Ponadto, niższe o 18,3% od wielkości planowanych (o 3.655,0 tys. zł) były wydatki związane z realizacją ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego²⁴ (tj. wydatki na zakup gruntów w ramach pierwokupu i wykupu), które wyniosły 16.345,0 tys. zł (zaplanowano 20.000 tys. zł).

Wydatki na bezzwrotną pomoc finansową wyniosły 51.569,9 tys. zł i były niższe o 14,1% (tj. o 8.430,1 tys. zł) od wielkości planowanej. Niższe niż zakładano wydatki na bezzwrotną pomoc finansową odpowiadają niższymi niż zakładano kosztom bezzwrotnej pomocy finansowej w ramach umów zawartych z gminami i spółdzielniami mieszkaniowymi.

Wydatki na utrzymanie zasobów mieszkaniowych wyniosły 865,1 tys. zł i były niższe o 33,5% (tj. o 434,9 tys. zł) od wielkości planowanej. Poniesiono niższe niż planowano wydatki z tytułu dopłat do mieszkań emerytów i rencistów oraz wydatki dotyczące zapłaty zobowiązań nieuregulowanych wobec wspólnot mieszkaniowych i innych zarządców.

Wydatki na utrzymanie mienia niezagospodarowanego (w tym podatki, ubezpieczenia, dozór) wyniosły 44.225,5 tys. zł i były niższe o 26,3% (tj. o 15.774,5 tys. zł) od wielkości planowanej. Było to spowodowane niższymi wydatkami na zabezpieczenie i dozór mienia Zasobu WRSP. Niższe były również wydatki z tytułu podatku rolnego i od nieruchomości.

Wydatki związane z rozdysponowaniem mienia Zasobu WRSP²⁵ wyniosły 38.939,4 tys. zł i były niższe o 47,7% (tj. o 35.560,6 tys. zł) od wielkości planowanej. Wpłynęły na to przede wszystkim długotrwałe procedury przetargowe w trybie zamówień publicznych na usługi geodezyjne i wyceny nieruchomości, niższe od zakładanych wydatki dotyczące regulacji stanów prawnych gruntów oraz usług geodezyjnych i wycen majątkowych.

Pozostałe wydatki wyniosły 91.119,5 tys. zł i były niższe o 7,2% (tj. o 7.030,5 tys. zł) od wielkości planowanej.

²⁴ Dz. U. z 2012 r., poz. 803.

²⁵ W pozycji tej wykazywane są wydatki na prace geodezyjne, wyceny majątkowe, opłaty za wypisy i wyrisy, czynności notarialne i prawne, ogłoszenia i artykuły prasowe oraz pozostałe.

Wydatki na funkcjonowanie jgZ wyniosły 89.815,9 tys. zł i były niższe o 21,5% (tj. o 24.534,1 tys. zł) od wielkości planowanej. W związku z sukcesywną likwidacją jgZ, niższe były potrzeby ich dofinansowania.

Ustalona w planie finansowym Zasobu WRSP po zmianach nadwyżka wpływów nad wydatkami w kwocie minus 21.314 tys. zł, została zrealizowana w wysokości plus 135.827,7 tys. zł. Z kolei różnica wpływów i wydatków do odprowadzenia w roku następnym wyniosła 378.693,5 tys. zł i była o 464,9% (tj. o 311.657,5 tys. zł) wyższa od zaplanowanej.

Zaplanowana kwota udzielonych pożyczek przez Agencję w 2012 r. wyniosła 5.000 tys. zł. W tym okresie nie udzielono żadnych nowych pożyczek. Kwota spłaty pożyczek w 2012 r. wyniosła 261,0 tys. zł i stanowiła 5,2% wielkości planowanej (plan 5.000 tys. zł).

Stan środków na koniec 2012 r. wynosił 433.131,3 tys. zł i był o 153,1% wyższy od planowanego.

(dowód: akta kontroli: str. 1317–1319, 1322, 1457)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

5.4. Zobowiązania Agencji i Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa

Opis stanu
faktycznego

Stan zobowiązań Agencji i Zasobu WRSP na koniec 2012 r., według sprawozdań Rb–35, wyniósł łącznie 723.689,6 tys. zł i był wyższy o 35,2% (tj. o 188.577 tys. zł) w porównaniu ze stanem na początek roku. Zwiększenie zobowiązań w 2012 r. w stosunku do roku 2011 było spowodowane głównie wzrostem kwoty zobowiązań publicznoprawnych Agencji.

Zobowiązania ANR na koniec 2012 r. wyniosły 159.022,7 tys. zł i były wyższe od zobowiązań na koniec 2011 r. o 649,5% (tj. o 137.804,6 tys. zł). Zobowiązania Zasobu WRSP na koniec 2012 r. wyniosły 564.666,9 tys. zł i były wyższe od zobowiązań na koniec 2011 r. o 9,9% (tj. o 50.772,4 tys. zł).

(dowód: akta kontroli: str. 1272, 1275)

Według wstępnych danych²⁶ zobowiązania (bez rezerw na zobowiązania) ANR na koniec 2012 r. wyniosły 125.893 tys. zł i były wyższe od zobowiązań na koniec 2011 r. o 1.994% (tj. o 119.734 tys. zł).

Kwota zobowiązań ANR (bez rezerw na zobowiązania) na koniec 2012 r. obejmowała:

- zobowiązania publiczno–prawne w kwocie 122.960 tys. zł, w tym głównie:
 - zobowiązania ANR wobec budżetu państwa z tytułu nadwyżki, o której mowa w art. 22 ustawy o finansach publicznych, w kwocie 120.613 tys. zł²⁷.
 - podlegające zapłacie w roku obrotowym 2013, zobowiązania z tytułu podatków i opłat, składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, należnych wpłat na rzecz PFRON (2.347 tys. zł),

²⁶ Zgodnie z Polityką rachunkowości ANR okres rozrachunkowy za miesiąc grudzień powinien zostać zamknięty najpóźniej w ciągu 85 dni po dniu bilansowym, tj. do 26 marca 2013 r.

²⁷ W związku z tym, że ANR stała się agencją wykonawczą z dniem 1 stycznia 2012 r., nadwyżka środków finansowych została ustalona po raz pierwszy za rok 2012.

- zobowiązania z tytułu dostaw i usług w wysokości 1.084 tys. zł, dotyczyły dostaw i usług, których termin płatności przypadał po 31 grudnia 2012 r. i obejmowały one przede wszystkim zobowiązania z tytułu usług informatycznych,
- inne zobowiązania krótkoterminowe i fundusze specjalne (Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych) w kwocie 1.849 tys. zł.

Na koniec 2012 r. Agencja posiadała zobowiązania długoterminowe w kwocie 171 tys. zł. Dotyczyły one kaucji gwarancyjnych stanowiących zabezpieczenie należytego wykonania realizowanych umów.

Według wstępnych danych²⁸ zobowiązania Zasobu WRSP (bez rezerw na zobowiązania) na koniec 2012 r. wyniosły 468.640 tys. zł i były wyższe od zobowiązań na koniec 2011 r. o 10,1% (tj. o 43.102 tys. zł).

Powyższa kwota obejmowała:

- zobowiązania publiczno-prawne w kwocie 394.695 tys. zł, które dotyczyły podlegających zapłacie w roku obrotowym 2012, zobowiązań z tytułu podatków i opłat (394.015 tys. zł²⁹), składek na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy (672 tys. zł), należnych wpłat na rzecz PFRON (8 tys. zł) oraz z tytułu innych zobowiązań publicznoprawnych. Wzrost kwoty tych zobowiązań o 18,6% (tj. o 61.557 tys. zł) wynikał głównie ze wzrostu zobowiązań wobec budżetu państwa z tytułu rozliczenia rocznego nadwyżki, o której mowa w art. 22 ustawy o finansach publicznych. Kwota zobowiązania z tego tytułu za 2011 r. wyniosła 224.971 tys. zł, natomiast za rok 2012 wstępnie została ustalona w wysokości 378.694 tys. zł (wzrost o 68,3%).
- zobowiązania z tytułu dostaw i usług w wysokości 6.147 tys. zł (spadek o 7,2% w porównaniu z 2011 r.), których termin płatności przypadał po 31 grudnia 2012 r.
- zaliczki za otrzymane dostawy, inne zobowiązania krótkoterminowe (przede wszystkim wadia i kaucje) oraz fundusze specjalne (Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych) w kwocie 67.798 tys. zł.

Na koniec 2012 r. kwota zobowiązań długoterminowych Zasobu WRSP wyniosła 1.223 tys. zł, na którą złożyły się kaucje wpłacone przez dzierżawców mienia Zasobu, stanowiące zabezpieczenie wykonania długoterminowych umów dzierżawy, zabezpieczenie należytego wykonania umów zawartych na wykonanie usług (wykonawcy zostali wyłonieni w ramach zamówień publicznych) oraz zobowiązania z tytułu rozliczenia umowy inwestycyjnej zawartej z dzierżawcą.

(dowód: akta kontroli: str. 1334–1336)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

²⁸ Zgodnie z Polityką rachunkowości Zasobu WRSP okres rozrachunkowy za miesiąc grudzień powinien zostać zamknięty najpóźniej w ciągu 85 dni po dniu bilansowym, tj. do 26 marca 2013 r.

²⁹ Kwota zobowiązań z tytułu podatków i opłat obejmuje między innymi zobowiązania krótkoterminowe z tytułu zobowiązań wobec budżetu państwa za 2011 r. z tytułu art. 20 ust. 5a ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa w kwocie 224.971,4 tys. zł oraz zobowiązania wobec Funduszu Rekompensacyjnego w kwocie 90.035,5 tys. zł.

5.5. Gospodarowanie wolnymi środkami

Opis stanu
faktycznego

W 2012 r. obsługa bankowa Agencji Nieruchomości Rolnych i Zasobu Własności Rolnych Skarbu Państwa prowadzona była przez Bank Gospodarstwa Krajowego, zgodnie z regulacjami wprowadzonymi ustawą z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych ustaw³⁰ oraz rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 15 kwietnia 2011 r. w sprawie wolnych środków niektórych jednostek sektora finansów publicznych przyjmowanych przez Ministra Finansów publicznych w depozyt lub zarządzanie³¹.

Według wstępnych danych wpływy ANR z tytułu odsetek od środków pieniężnych w 2012 r. wyniosły 5.292,1 tys. zł³² i były o 10,0% mniejsze (o 588,9 tys. zł) w porównaniu do 2011 r. Wpływy ZWRSP z tytułu odsetek od środków pieniężnych w 2012 r. wyniosły 29.259,6 tys. zł³³ i były o 25,6% mniejsze (o 10.092,1 tys. zł) w porównaniu do 2011 r.

Dyrektor Zespołu Finansowego wyjaśnił, że „Niższe wpływy z tytułu odsetek w roku 2012 w porównaniu z rokiem 2011 spowodowane były następującymi czynnikami:

1. Niższym stanem środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku Zasobu WRSP na początku roku 2012, w stosunku do ich poziomu na początku roku 2011. Spadek stanu środków na początku roku 2012 wynikał ze zmiany sposobu odprowadzania środków do budżetu państwa. [...]
2. Możliwością zawierania lokat terminowych na warunkach komercyjnych – do końca maja 2011 roku Agencja tworząc lokaty terminowe, mogła dokonać wyboru najkorzystniejszej spośród ofert przedstawionych przez banki komercyjne (BGŻ S.A., BOŚ S.A., PEKAO S.A.). [...]

(dowód: akta kontroli: str. 1338–1341)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

5.6. Zatrudnienie i wynagrodzenia

Opis stanu
faktycznego

W 2012 r. zatrudnienie w ANR w przeliczeniu na pełne etaty wyniosło 1.039 (wzrost o 2,2% w porównaniu z 2011 r.). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie przypadające na etat wynosiło 7.730 zł i zmniejszyło się o 2% w porównaniu przeciętnego wynagrodzenia w 2011 r.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie osób kierujących ANR w 2012 r. (Prezes i Wiceprezesi) przypadające na etat wynosiło 19.733 zł i było niższe o 12 % od wynagrodzenia w 2011 r. (22.333 zł). Przeciętne wynagrodzenie osób kierujących ANR w 2012 r. było zgodne z uregulowaniami zawartymi w art. 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagradzaniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi³⁴.

(dowód: akta kontroli: str. 565–568, 573–574)

³⁰ Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726 ze zm.

³¹ Dz. U. Nr 81, poz. 443.

³² W 2012 r. odsetki od depozytów terminowych Agencji wyniosły 4.412,0 tys. zł, a depozytów overnight 880,1 tys. zł.

³³ W 2012 r. odsetki od depozytów terminowych Zasobu wyniosły 24.776,4 tys. zł, a depozytów overnight 4.483,2 tys. zł.

³⁴ Dz. U. z 2013, poz. 254.

W związku z realizacją pracowniczego programu emerytalnego³⁵, w 2012 r. z tytułu składek podstawowych Agencja przekazała kwotę 5.805,8 tys. zł (o 9,3%, tj. o 496,3 tys. zł wyższą niż w 2011 r.). Powyższe koszty należały do kategorii Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia i zostały ujęte w Założeniach do budowy projektu planu finansowego Agencji Nieruchomości Rolnych na rok 2012 zatwierdzonych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 14 marca 2012 r.

W dniu 5 października 2012 r. Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju wsi zwrócił się do Prezesa ANR o „[...] zablokowanie realizacji płatności na pracownicze programy emerytalne [...]”. Na podstawie art. 38 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych³⁶ w dniu 14 stycznia 2013 r.³⁷ Prezes ANR wystąpił do ING Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych o zawieszenie odprowadzania składek podstawowych na okres 3 miesięcy oraz poinformował pracowników, że „[...] z dniem 1 stycznia 2013 r. wstrzymuje płatności na Pracowniczy Program Emerytalny Pracowników ANR celem likwidacji Programu”.

(dowód: akta kontroli: str. 1344–1453)

W 2012 r. zatrudnienie w jgZ, w przeliczeniu na pełne etaty wynosiło 1.109 i w porównaniu z 2011 r. uległo zmniejszeniu o 70 etatów (6%). Zatrudnienie w tych jednostkach nie przekraczało planowanego zatrudnienia (1.230) oraz nie spowodowało przekroczenia ustalonego w ustawie budżetowej na rok 2012 z dnia 2 marca 2012 r. limitu wynagrodzeń (69.000 tys. zł).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w jgZ na etat w 2012 r. wyniosło 4.774 zł i było wyższe o 6% w porównaniu z 2011 r. (4.492 zł).

Stosownie do §2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 grudnia 2011 r. w sprawie nadania statutu Agencji Nieruchomości Rolnych³⁸ w terminie do dnia 31 grudnia 2012 r. właściwi dyrektorzy oddziałów terenowych ANR zobowiązani byli do zniesienia jednostek gospodarczych Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa utworzonych na podstawie dotychczasowych przepisów.

Dyrektor Zespołu Organizacyjnego wyjaśnił, że według stanu na styczeń 2012 r., z 1.197 pracowników jgZ na skutek zniesienia tych jednostek zwolniono 372 pracowników. Spośród pozostałych 825 pracowników w trybie art. 23¹ Kodeksu Pracy zostało przejętych 643 pracowników, a w trybie art. 9 a ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa³⁹ 182 pracowników.

Zwolnionym 51 pracownikom wypłacono 814 tys. zł tytułem odpraw emerytalnych i rentowych, a 154 pracownikom wypłacono świadczenie pieniężne w kwocie 1.144 tys. zł stosownie do Wytycznych Prezesa ANR z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie świadczenia pieniężnego dla pracowników jgZ z tytułu utraty pracy.

³⁵ Realizacja pracowniczego programu emerytalnego była oparta na mowie zakładowej z dnia 9 grudnia 2004 r. oraz umowie z dnia 22 grudnia 2004 r. o wnoszenie składek pracowników do funduszu inwestycyjnego w ramach pracowniczego programu emerytalnego.

³⁶ Dz. U. Nr 116, poz. 1207.

³⁷ Prezes ANR w dniu 23 października 2012 r. w odpowiedzi na ww. polecenie zwrócił się do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi o odstąpienie od decyzji o zablokowaniu płatności na pracownicze programy emerytalne. W piśmie z 7 grudnia 2012 r. Sekretarz Stanu w MRiRW poinformował Prezesa ANR, że „[...] Minister Finansów w piśmie z dnia 4 grudnia 2012 r. znak RR1/4111/38/5/SLK/2012/2623 poinformował, że obowiązujące przepisy systemowe z zakresu finansów publicznych, a w szczególności zasady gospodarki finansowej sektora finansów publicznych (JSFP) nie przewidują możliwości finansowania ze środków publicznych pracowniczego programu emerytalnego.”

³⁸ Dz. U. Nr 262, poz. 1567.

³⁹ Zgodnie z art. 9 a ust.1 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (Dz. U. z 2012 r. Nr 1187) nabór kandydatów do zatrudnienia na wolne stanowiska pracy w Agencji jest otwarty i konkurencyjny.

Zgodnie z ustawą z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników⁴⁰ – 202 pracownikom wypłacono 1.973 tys. zł tytułem odpraw, które zostały zakwalifikowane do pozostałych kosztów rodzajowych.

(dowód: akta kontroli: str. 565–580)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

6. Ocena wykonania zadań

6.1. Realizacja ustawowych zadań państwowej osoby prawnej

Opis stanu
faktycznego

W 2012 r. Agencja realizowała zadania określone w art. 6 ust.1 pkt 1–7 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa, dotyczące w szczególności tworzenia oraz poprawy struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych, restrukturyzacji, prywatyzacji i zagospodarowania mienia rolnego Skarbu Państwa oraz zadania określone odrębnymi przepisami.

Na koniec 2012 r. w Zasobie WRSP pozostało 1.800.898 ha gruntów, a ich powierzchnia była mniejsza o 7,8% (tj. o 153.099 ha) w porównaniu do stanu na koniec 2011 r. Z tego obszaru:

- w dzierżawie było 1.319.107 ha (o 146.250 ha mniej niż na koniec 2011 r., tj. o 11%),
- w wieczystym użytkowaniu było 53.380 ha (o 316 ha mniej niż na koniec 2011 r., tj. o 1%),
- w trwałym zarządzie pozostawało 20.907 ha (o 252 ha mniej niż na koniec 2011 r., tj. o 1%),
- w administrowaniu produkcyjnym – 2.052 ha (o 34 ha mniej niż na koniec 2011 r., tj. o 1%),
- w innym zagospodarowaniu⁴¹ – 14.893 ha (o 7.347 ha mniej niż na koniec 2011 r., tj. o 33%),
- powierzchnia gruntów należących do innych podmiotów wynosiła w Zasobie⁴² – 69.133 ha, tj. o 9.194 ha mniej (12%) niż na koniec 2011 r.
- powierzchnia gruntów pozostających do rozdysponowania wynosiła – 321.426 ha, tj. o 10.294 ha więcej (3%) niż na koniec 2011 r.

Realizując zadania ustawowe Agencja sprzedała w 2012 r. 132,2 tys. ha gruntów. W 2012 r. plan sprzedaży nieruchomości Zasobu (określony na 140 tys. ha) został wykonany w 94,3%. W porównaniu z 2011 r. sprzedaż była wyższa o 5,7%. Bez przetargu uprawnionym podmiotom sprzedano 86,6 tys. ha, z tego głównie dzierżawcom (82,1 tys. ha), w ramach przysługującego im prawa pierwszeństwa nabycia.

W 2012 r. Agencja dokonała sprzedaży 50 ha nieruchomości Zasobu nabywcom z tytułu realizacji prawa do rekompensaty w zamian za pozostawione nieruchomości poza granicami Rzeczypospolitej⁴³ na kwotę 807 tys. zł.

⁴⁰ Dz. U. Nr 90, poz. 844 ze zm.

⁴¹ W dożywotnim użytkowaniu, w bezumownym użytkowaniu, w użyczeniu, itp.

⁴² Grunty należące do uczelni, do jednostek samorządowych i innych, które z mocy prawa przeszły w zarząd lub na własność innych podmiotów, lecz nie zostały jeszcze protokołami przejęte.

⁴³ Na podstawie ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami Rzeczypospolitej (Dz. U. Nr 169, poz. 1418 ze zm.).

W ramach sprawowanego nadzoru nad mieniem Zasobu WRSP Agencja między innymi przeprowadzała kontrolę wykonywania obowiązków wynikających z zawartych umów lub wydanych decyzji. W 2012 r. kontrole dotyczyły: 4.702 umów dzierżawy, 289 umów sprzedaży oraz 58 umów nieodpłatnego przekazania nieruchomości na własność jednostkom samorządu terytorialnego i innym uprawnionym podmiotom, w związku z art. 24 ust. 5 pkt 1 i 2 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa na cele związane z inwestycjami infrastrukturalnymi służącymi wykonywaniu zadań własnych lub wykonywaniem zadań statutowych.

(dowód: akta kontroli: str. 1102–1103, 1110–1111)

Na podstawie przepisów ustawy z dnia 16 września 2011 r. o zmianie ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁴⁴ Agencja zaproponowała dzierżawcom użytkującym grunty Zasobu wyłączenie 30% dzierżawionej powierzchni. Agencja wysłała 1.085 zawiadomień proponując wyłączenie 135.753 ha. Dzierżawcy wyrazili zgodę na wyłączenie 77.453 ha. W stosunku do 410 umów, dotyczących 58.351 ha, dzierżawcy odrzucili zaproponowane warunki wyłączenia. Grunty, na których wyłączenie wyrazili zgodę dzierżawcy, będą systematycznie przejmowane przez Agencję i kierowane do sprzedaży, głównie na przetargi ograniczone dla rolników powiększających gospodarstwa rodzinne.

W 2012 r. Agencja Nieruchomości Rolnych wykonywała prawa z udziałów w stosunku do 47 spółek⁴⁵ wyszczególnionych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 lipca 2011 r. w sprawie wykazu spółek hodowli roślin uprawnych oraz hodowli zwierząt gospodarskich o szczególnym znaczeniu dla gospodarki narodowej⁴⁶.

Hodowla roślin prowadzona była w 8 spółkach, hodowla zwierząt w 20 spółkach, w tym hodowla koni – stadniny i stada ogierów – w 17 spółkach ANR.

Łączny wynik finansowy netto ww. spółek za 2012 r., według danych za IV kwartał 2012 r., osiągnął 92.494,3 tys. zł i był niższy od wyniku osiągniętego w 2011 r. o 9,8%, który wyniósł 102.569,6 tys. zł. Suma przychodów tych spółek osiągnęła wartość 1.168.387,0 tys. zł, natomiast suma kosztów 1.075.892,7 tys. zł.

W 2012 r. ANR uzyskała ogółem 5.000 tys. zł dywidendy z tytułu posiadanych udziałów w 12 spółkach (spośród 47 spółek) – w wysokości od 100 tys. zł do 3.000 tys. zł.

W 2012 r., w ramach pełnionego nadzoru nad spółkami strategicznymi w ANR dokonywano analizy sytuacji ekonomicznej oraz przeprowadzono łącznie 64 kontroli, w tym: 20 kontroli planowych, zgodnie z zatwierdzonym harmonogramem kontroli, 10 kontroli doraźnych oraz 34 wizytacje.

(dowód: akta kontroli: str. 275–279, 289–462, 1333–1334)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

⁴⁴ Dz. U. Nr 233, poz. 1382.

⁴⁵ Na dzień 31 grudnia 2012 r. ANR wykonywała prawa z udziałów w stosunku do 45 spółek z uwagi na przejęte w trybie art. 492 § 1 pkt 1 KSH spółki tj.: spółkę Stado Ogierów „Białka” Sp. z o.o. przez spółkę przejmującą Małopolska Hodowla Roślin – HBP Sp. z o.o. (postanowienie Sądu Rejonowego dla Krakowa – Śródmieścia w Krakowie, XI Wydz. Gospodarczy KRS z dnia 30 listopada 2012 r. sygn. sprawy: KR.XI NS – RE.J.KRS/028140/12/974) oraz spółkę „Czemiejewskie Przedsiębiorstwo Rolno – Usługowe” Sp. z o.o. przez spółkę przejmującą Gospodarstwo Rolno – Hodowlane Żydowo Sp. z o.o. z podniesieniem kapitału zakładowego spółek przejmujących (Informacja z KRS pobrana w trybie art. 4 ust. 4a ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. o KRS Gospodarstwa Rolno – Hodowlanego Żydowo Sp. z o.o. w Żydowie – Dział 6 Informacja o połączeniu w trybie art. 492 § 1 pkt 1 KSH ze spółką „Czemiejewskie Przedsiębiorstwo Rolno – Usługowe” Sp. z o.o.).

⁴⁶ Dz. U. z 2011 r. Nr 161, poz. 974.

6.2. Realizacja wydatków w układzie zadaniowym

Opis stanu
faktycznego

ANR sporządziła projekty planów finansowych w układzie zadaniowym dla ANR i ZWRSP na 2012 r. Plany finansowe ANR w układzie zadaniowym zostały zaakceptowane przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi i zamieszczone wraz z miernikami zadań w uzasadnieniu do ustawy budżetowej na rok 2012⁴⁷ we wrześniu 2011 r. wraz z miernikami przyjętych celów działania ANR.

W planach finansowych w układzie zadaniowym przyjęto do realizacji:

- dla ANR w ramach funkcji 22. „Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna” – zadanie 22.1. „Koordynacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego”, celem którego było „zapewnienie sprawnego funkcjonowania ANR i realizacji celów określonych w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi SP”, określonego miernikiem: „udział limitu wydatków na koszty funkcjonowania ANR w wydatkach Zasobu ogółem” w wysokości 4,8%.
- dla ZWRSP w ramach funkcji 5. „Ochrona praw i interesów Skarbu Państwa” – zadanie 5.1. Gospodarowanie mieniem Skarbu Państwa, podzadanie Przekształcenia własnościowe (prywatyzacja), działanie – gospodarowanie mieniem ZWRSP, celem którego była „sprzedaż, nieodpłatne przekazanie i wydzierżawienie oraz przygotowanie do prywatyzacji mienia ZWRSP”, określonego miernikiem: „udział powierzchni gruntów sprzedanych i nieodpłatnie przekazanych w danym roku w powierzchni gruntów ZWRSP na początku roku (w %)", którego wartość określono w planie na 2012 r. w wysokości – 7,8%.
- dla ZWRSP w ramach funkcji 22. „Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna” – zadanie 22.1. „Koordynacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego”, celem którego było „zapewnienie sprawnego funkcjonowania ANR i realizacji celów określonych w ustawie o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi SP”, określonego miernikiem: „udział limitu wydatków na koszty funkcjonowania ANR w wydatkach Zasobu ogółem” w wysokości 4,7%.

Przyporządkowane mierniki do zdefiniowanych celów działania ANR określonych w planach finansowych ANR na 2012 r. były zgodne z zadaniami ANR określonymi w art. 6 ust. 1 pkt 1–7 ustawy z dnia 19 października 1991 r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Cele przyjęte do realizacji przez ANR w planach finansowych na 2012 r. odpowiadały szczegółowym zasadom opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2012⁴⁸.

Zaplanowany w 2012 r. „udział kosztów ANR w przychodach ZWRSP ogółem” w wysokości 4,8%, został wykonany w wysokości 3,8%.

W przypadku ZWRSP w 2012 r. zaplanowany „udział powierzchni gruntów sprzedanych i nieodpłatnie przekazanych w danym roku w powierzchni gruntów ZWRSP” w wysokości 7,8% został wykonany na poziomie 7,4%, a miernik „udział limitu wydatków na koszty funkcjonowania ANR w wydatkach Zasobu ogółem” zaplanowany w wysokości 4,7%, został wykonany na poziomie 3,9%.

(dowód: akta kontroli: str. 1120–1128)

⁴⁷ http://www.mf.gov.pl/files/budzet_zadaniowy/akty_prawne/uzasadnienie_do_projektu_ustawy_budzetowej_na_2011_rok_w_ukladzie_zadaniowym.zip.

⁴⁸ Dz. U. z 2011 r. Nr 56, poz. 290 – utrata mocy z dniem 1 stycznia 2012 r.

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

7. Działania podejmowane w ramach nadzoru i kontroli

7.1. Kontrola wewnętrzna i audyt wewnętrzny w Agencji

Opis stanu
faktycznego

Nadzór nad wykonywaniem zadań ANR sprawowany był przez komórki organizacyjne kontroli wewnętrznej oraz audytu wewnętrznego. Komórki te działały na podstawie zatwierdzonych przez Prezesa ANR procedur oraz okresowych planów kontroli. Wyniki działań powyższych komórek zostały wykorzystane przez kierownictwo Agencji.

Zespół Kontroli Wewnętrznej przeprowadził w 2012 r. łącznie 48 kontroli, w tym 41 kontroli planowych i 7 kontroli doraźnych. Tematy kontroli planowych dotyczyły między innymi: prawidłowości udzielania przez oddziały terenowe Agencji bezzwrotnej pomocy finansowej, realizacji zalecenia Prezesa dotyczącego zintensyfikowania działań zmierzających do trwałego rozdysponowania pozostających w Zasobie lokali mieszkalnych, prawidłowości wykorzystania przez pracowników OT i Filii środków komunikacji elektronicznej, samochodów oraz telefonów służbowych, przygotowania oferty nieruchomości nierolnych (inwestycyjnych) do sprzedaży, realizacji umów nieodpłatnego przekazania nieruchomości jednostkom samorządu terytorialnego.

Przeprowadzono również postępowania wyjaśniające w stosunku do 367 skarg i wniosków, które wpłynęły w 2012 r. do ANR, w tym 256 do Biura Prezesa ANR. Z ogólnej liczby skarg i wniosków załatwiono we własnym zakresie 337, tj. 91,8%, a pozostałe przekazano do załatwienia według właściwości.

Zespół Audytu Wewnętrznego zrealizował 5 zaplanowanych zadań, które dotyczyły: sprzedaży nieruchomości niewymagających pełnomocnictwa Prezesa ANR, umarzania należności, komunikacji i informacji wewnętrznej oraz prezentacji ANR na portalu internetowym, obiegu dokumentów i przestrzegania instrukcji kancelaryjnej, ewidencji i sprawozdawczości w zakresie rzeczowego majątku trwałego. Kierownictwo Agencji podjęło działania w celu realizacji wniosków wynikających z ustaleń poszczególnych zadań audytowych.

(dowód: akta kontroli: str. 829–1088)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

7.2. Realizacja wniosków NIK z kontroli wykonania planu finansowego w 2011 r. i innych kontroli

Opis stanu faktycznego

W wystąpieniu pokontrolnym skierowanym do Prezesa Agencji w związku z kontrolą wykonania planów finansowych w 2011 r. zwrócono uwagę iż „w Regulaminie Organizacyjnym Biura Prezesa Agencji nie określono komórki organizacyjnej odpowiadającej za planowanie, koordynowanie, realizację i ocenę skuteczności działań promocyjnych Agencji”. Prezes w odpowiedzi na wystąpienie pokontrolne poinformował, że dokonana zostanie zmiana przedmiotowego Regulaminu, a zadania planowania, koordynowania, realizacji i oceny skuteczności działań promocyjnych Agencji zostaną przypisane komórce organizacyjnej realizującej zadania w zakresie sprzedaży.

Uwagi dotyczące badanej działalności

Do dnia zakończenia kontroli powyższe zmiany nie zostały wprowadzone.

Dyrektor Kontroli Wewnętrznej wyjaśnił, że w związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 5 grudnia 2011 r. w sprawie nadania statutu ANR⁴⁹, w którym w § 2 nałożono na Agencję obowiązek zniesienia jednostek gospodarczych Zasobu WRSP do dnia 31 grudnia 2012 r., Agencja w pierwszej kolejności dokonała procesu reorganizacji struktur oddziałów terenowych. Dla zachowania spójności pomiędzy regulaminami organizacyjnymi oddziałów terenowych, a regulaminem Biura Prezesa zaplanowano zmianę regulaminu organizacyjnego Biura Prezesa po zakończeniu reorganizacji. Realizacja uwagi zawartej w wystąpieniu pokontrolnym NIK z dnia 13 kwietnia 2012 r., ze względu na reorganizację Agencji, zostanie dokonana przy najbliższej zmianie regulaminu organizacyjnego.

(dowód: akta kontroli: str. 1083)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁵⁰ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Departamentu Rolnictwa i Rozwoju Wsi Najwyższej Izby Kontroli.

⁴⁹ Dz. U. z 2011 r. Nr 262, poz. 1567.

⁵⁰ Dz. U. z 2012 r. poz. 82.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi, dotyczącej określenia komórki organizacyjnej odpowiadającej za planowanie, koordynowanie, realizację i ocenę skuteczności działań promocyjnych Agencji.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa, dnia 11 kwietnia 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Departament Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

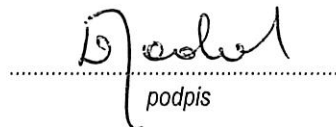
Radca Prezesa NIK
p.o. Dyrektora
Wojciech Jadacki

Kontroler/Kontrolerzy

Andrzej Kojtych

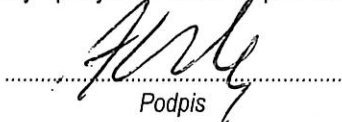
Główny specjalista kontroli państwowej

podpis

podpis

Artur Witek

Główny specjalista kontroli państwowej

Podpis

Elżbieta Grzeszczyk

Główny specjalista kontroli państwowej

podpis